

FREE FOR EVERYONE

SPM SEMINAR 2019

#spmseminar 2019 #SPM2019 #BACFlix

PART 2

EKONOMI

Tingkatan 4

Tingkatan 5

official_spmflix

spmflix

SPMflix

EKONOMI TINGKATAN 5

BAB 1 EKONOMI & KERAJAAN

Kerajaan

Maksud: Unit ekonomi yang menjalankan kegiatan ekonomi (pemerintah/mengurus/**mentadbir**) dengan matlamat **meningkatkan kebajikan rakyat**

3 Peranan Utama Kerajaan: Sebagai Pengeluar dan Majikan, Mencapai Objektif Makroekonomi dan Mengawal Selia Pengeluar dan Eksternaliti Negatif

1 PERANAN KERAJAAN SEBAGAI PEGELUAR DAN MAJIKAN

i. Peranan Kerajaan Sebagai **Pengeluar**

Peranan	Penerangan
Mengeluarkan Barang Awam	-digunakan oleh semua anggota masyarakat -tidak dikenakan bayaran/ bayaran minimum -penawaran terhad -contoh: jalan raya, padang awam, sekolah, hospital
Mengeluarkan Barang Sosial	-membawa manfaat terbesar kepada semua masyarakat -melibatkan perbelanjaan besar dan tindakan kerajaan utk keluarkan -contoh: perkhidmatan pendidikan, pembinaan logi, perkhidmatan kesihatan

Monopoli Semula Jadi Kerajaan

Contoh:

Ciri-ciri	Penerangan
Satu Firma sahaja	Kerajaan merupakan <u>pengeluar tunggal</u> dalam industri
Keluaran tiada pengganti	menjadi halangan bagi pengeluar swasta lain utk memasuki industri tersebut
Penentu harga pasaran	Kerajaan boleh mengawal harga barang: menjaga kebajikan rakyat
Tiada kebebasan keluar masuk industri	Mempunyai halangan seperti undang-undang, pemilikan faktor dan kos modal yang tinggi

ii. Peranan Kerajaan Sebagai **Majikan**

- majikan terpenting di Malaysia: menawarkan **peluang pekerjaan** dalam sektor **perkhidmatan**
- merupakan tulang belakang bagi ekonomi negara

Elaun Perumahan
dan Sara hidup
(COLA)

Kemudahan
pinjaman
perumahan &
kenderaan

Imbuhan tetap
khidmat awam

Cuti tahunan
mengikut
kelayakan

Cuti bersalin

Faedah sampingan kepada kakitangan awam

2 Mencapai Objektif Makroekonomi

Makroekonomi

Maksud: Kajian mengenai ekonomi secara menyeluruh dalam **isu umum** seperti pendapatan atau keluaran negara, guna tenaga dan masalah pengangguran

Objektif Makroekonomi

Objektif	Penerangan
Guna Tenaga Penuh	Kadar pengangguran di sesebuah negara berada di paras yang rendah (4%) ; guna tenaga yang tinggi dalam pengeluaran barang
Kestabilan Harga	Ketidakstabilan harga boleh menjejaskan taraf hidup masyarakat Inflasi: kuasa beli pengguna akan menurun Kemelesetan: pengangguran meningkat
Pertumbuhan Ekonomi	Peningkatan jumlah keluaran barang dan perkhidmatan dalam sesebuah negara pada sesuatu tahun berbanding tahun sebelumnya <i>*mencipta banyak peluang pekerjaan</i> <i>*meningkatkan pendapatan isi rumah dan negara</i> <i>*taraf hidup meningkat</i>
Kestabilan Imbangan Pembayaran	Penyata kewangan yang merekodkan aliran wang masuk dan keluar kesan daripada perdagangan antarabangsa dalam tempoh satu tahun Kesan <i>*rizab pertukaran asing bertambah</i> <i>*nilai mata wang meningkat</i> <i>*kegiatan ekonomi meningkat</i>

3 Mengawal Selia Pengeluar dan Ekstranaliti Negatif

Peranan Kerajaan	Eksploitasi Pengguna	Ekstranaliti Negatif
Maksud	Menetapkan harga yang tinggi atas barang keperluan (walaupun tidak selamat atau tidak berkualiti)	Kos luaran yang ditanggung oleh masyarakat selain pengeluar dan pengguna barang itu
Undang-Undang	Mengisytiharkan barang kawalan Dasar Harga Maksimum: Tetapkan harga yg lebih rendah dpd harga keseimbangan; kebajikan <i>pengguna</i> dijaga Dasar Harga Minimum: Menetapkan harga yg lebih tinggi dpd harga keseimbangan; kebajikan <i>pengeluar</i> dijaga	Pemberian lesen -penarikan lesen utk firma yang enggan mematuhi peraturan -menentukan kawasan perindustrian, kerajaan menjalankan pemantauan
Subsidi (bantuan kewangan)	Pemberian subsidi kepada pengeluar untuk mengurangkan kos pengeluaran	Pemberian subsidi kepada firma yang mengikut kaedah mesra alam
Cukai (mengumpulkan hasil utk bangunkan negara)	Pengenaan cukai akan menambahkan kos pengeluaran . Kesan: penawaran merosot	Pengenaan ke atas pengeluaran yg membawa pencemaran alam sekitar Cth: cukai karbon

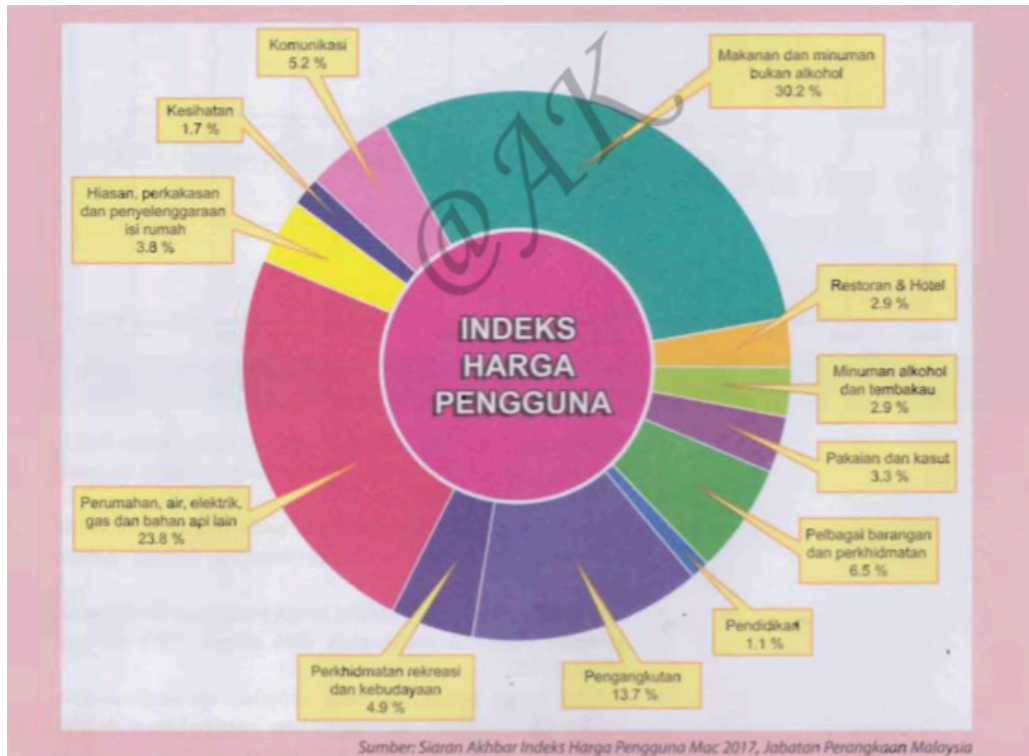
Penunjuk Ekonomi

1 Indeks Harga Pengguna (IHP)

Maksud: mengukur **perubahan harga purata** barang dan perkhidmatan dalam ekonomi bagi suatu tahun berbanding dengan suatu tahun dasar

Pengiraan indeks

-Terdapat 12 kumpulan barangan dan perkhidmatan utama (*terdapat wajaran tertentu*)

-Membandingkan harga purata barangan dan perkhidmatan yang diperoleh pada tahun dasar dengan harga purata pada tahun semasa

-Tahun dasar (nilai indeks 100) merupakan tahun yang akan dijadikan asas perbandingan dengan tingkat harga bagi tahun yang berbeza

-IHP yg semakin meningkat akan menunjukkan peningkatan dalam tingkat harga umum (inflasi)

Inflasi

Maksud: Tingkat harga umum barang dan perkhidmatan naik secara berterusan

Ciri-ciri:

- Terlalu banyak wang dalam pasaran: Permintaan melebihi penawaran
- Guna tenaga penuh (*tiada pengangguran*)
- Kadar inflasi: 2-3%: sederhana, 4-5%: merangkak/merayap

Jenis-jenis inflasi

Kesan Inflasi

Harga Barang	• Harga barang naik; kos sara hidup naik • Taraf kebajikan akan terjejas
Tabungan	• Terpaksa mengeluarkan duit tabungan untuk menanggung perbelanjaan • Tabungan akan menurun
Pendapatan	• Menjejaskan kuasa beli masyarakat • Taraf hidup masyarakat akan menurun
Pengangguran	Kesan positif: peluang pekerjaan bertambah Meningkatkan guna tenaga negara
Eksport	Harga barang eksport akan meningkat Kehilangan daya saing di pasaran antarabangsa: permintaan menurun
Kadar Faedah	Kadar faedah akan meningkat; ramai orang akan menabung Kos pinjaman akan meningkat dan penawaran wang dalam pasaran dapat dikawal

2 Pengangguran

Maksud: terdapat tenaga buruhyang sanggup bekerja tetapi tidak mendapat pekerjaan

Tenaga Buruh -yang berumur 15-64 tahun sama ada bekerja atau menganggur tidak termasuk suri rumah, pesara, pelajar dan orang yang tidak berkeupayaan melakukan kerja
 -rumus: Jumlah tenaga buruh= **Jumlah guna tenaga + Jumlah penganggur**

Guna Tenaga -tenaga buruh yang digunakan dalam kegiatan pengeluaran
 -Sebagai **petunjuk** kepada **perkembangan ekonomi** negara; semakin banyak guna tenaga, semakin tinggi tingkat perkembangan
 -rumus: Jumlah guna tenaga= **Jumlah tenaga buruh - Jumlah penganggur**

Kesan masalah Pengangguran terhadap eko negara:

- i. pendapatan negara sebenar kurang dpd pendapatan negara potensi
- ii. hasil kerajaan berkurang: kutipan cukai kurang
- iii. ketidakcekapan dlm pengeluaran dan pembaziran sumber
- iv. taraf hidup merosot

Kesan pengangguran terhadap masalah sosial negara

- i. kadar kemiskinan meningkat
- ii. timbul masalah keluarga
- iii. kes jenayah meningkat
- iv. kehilangan kemahiran dan keyakinan diri

Jenis Pengangguran

Jenis	Maksud	Sebab Berlaku	Penyelesaian
Kitaran	<i>keadaan ekonomi yg lembap</i>	<i>Kemelesetan: DD Agregat turun: pengurangan buruh</i>	Kerajaan boleh menawarkan insentif/pengecualian cukai kepada firma
Berstruktur	<i>perubahan struktur ekonomi</i>	<i>Kekurangan kemahiran dan kelayakan</i>	Menawarkan kursus dan latihan utk meningkatkan kemahiran
Geseran	<i>berlaku pindahan kerja</i>	<i>kurang maklumat kerjaya, sikap penganggur, buat kerja sampingan</i>	Pameran, tempat utk melatih dan menyediakan kiosk mendapatkan maklumat

3 KDNK

nilai barang dan perkhidmatan yang dikeluarkan oleh faktor-faktor pengeluaran dalam negara tanpa mengira pemilikan faktor tersebut. (penduduk dalam/luar negara)

Rumus: Sumbangan Sektor X = Nilai keluaran sektor X × 100%

KDNK hanya meliputi **barang akhir** sahaja.

Barang akhir merujuk kepada **barang yang dibeli untuk penggunaan** dan bukan untuk digunakan dalam proses pengeluaran barang lain yang akan dijual semula di pasaran.

CARA PENGIRAAN KDNK/PENDEKATAN KDNK

Kaedah keluaran

Pengiraan pendapatan negara melalui kaedah keluaran dilakukan dengan mencampurkan nilai ditambah yang dihasilkan oleh pelbagai sektor ekonomi di dalam negara bagi tempoh satu tahun.

Hitungkan nilai keluaran dari Sektor utama, sektor kedua dan sektor ketiga.

Kaedah perbelanjaan

Pengiraan pendapatan negara melalui kaedah perbelanjaan diperoleh dengan menjumlahkan semua perbelanjaan ke atas barangan dan perkhidmatan akhir yang dihasilkan dalam ekonomi. Pengiraan ke atas barangan dan perkhidmatan akhir ini dapat mengelakkan masalah pengiraan dua kali.

Empat komponen utama

i *Perbelanjaan isi rumah/perbelanjaan swasta (C)* Komponen ini meliputi perbelanjaan oleh semua isi rumah dalam ekonomi untuk membeli barang dan perkhidmatan yang diperlukan. Perbelanjaan isi rumah ini termasuk perbelanjaan ke atas makanan, pakaian, barang tahan lama (radio, televisyen dan sebagainya) dan perbelanjaan untuk perkhidmatan pendidikan dan kesihatan.

Ii *Perbelanjaan Kerajaan/Penggunaan awam (G)* Perbelanjaan yang dilakukan oleh kerajaan untuk membeli kertas, alatulis dan keperluan pejabat bagi menjalankan pentadbiran kerajaan, membayar perkhidmatan kakitangan kerajaan dan perkhidmatan doktor, polis dan tentera merupakan perbelanjaan untuk mewujudkan perkhidmatan kepada orang ramai.

Iii *Perbelanjaan pelaburan (I)*

Perbelanjaan ini merupakan pelaburan yang dilakukan oleh pihak swasta dan kerajaan ke atas **barang modal** yang digunakan oleh pengusaha untuk mengembangkan ekonomi bagi menyediakan kemudahan infrastruktur dan meningkatkan pengeluaran barangan dan perkhidmatan dalam ekonomi supaya dapat memenuhi keperluan pengguna.

Iv *Eksport bersih (EM)*

Eksport bersih merupakan nilai eksport (EX) selepas ditolak dengan nilai import (IM).

Pertumbuhan Ekonomi

Kepentingan Kadar Pertumbuhan Ekonomi

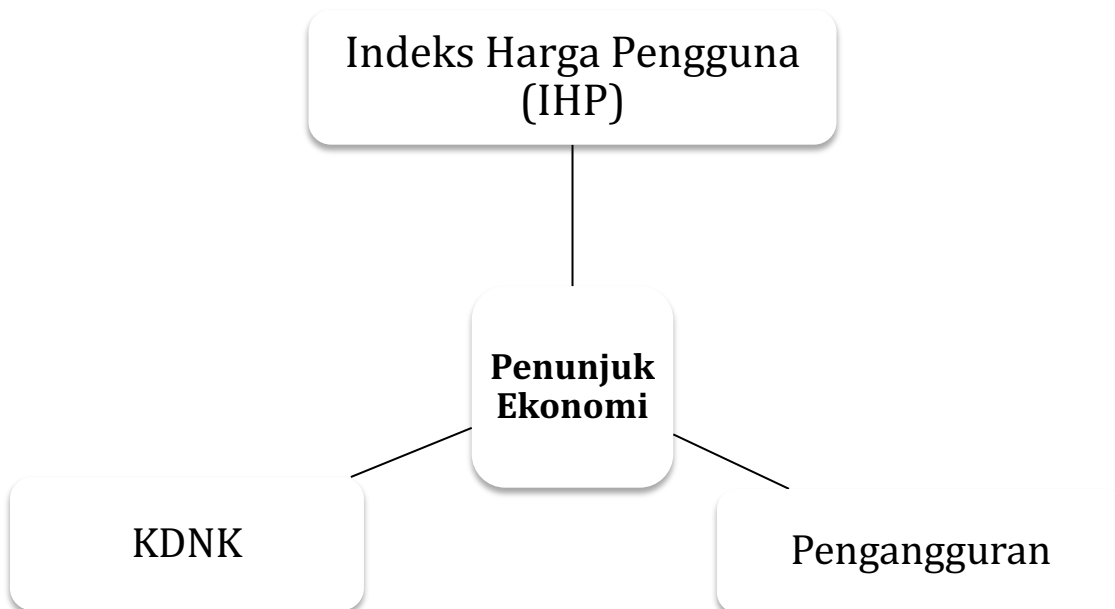
- i. mewujudkan lebih banyak peluang pekerjaan bagi menampung peningkatan penawaran tenaga buruh
- ii. Meningkatkan taraf kebajikan masyarakat melalui peningkatan dalam pendapatan
- iii. Mengurangkan kadar kemiskinan
- iv. Merapatakan jurang pendapatan
- v. Mempercepat penyediaan kemudahan perumahan perkhidmatan kesihatan dan kemudahan asas

Sebab berlaku Pertumbuhan Ekonomi

Sebab	Huraian
Sumber Alam Semula jadi	<i>Kekayaan alam semulajadi boleh menarik pelabur asing. (perbezaan tanah, faktor geografi, hasil hutan, laut dan sebagainya).</i>
Jumlah Penduduk dan bekalan tenaga buruh	<i>Jika penduduk bertambah, tenaga buruh juga turut bertambah dan boleh wujudkan lebih permintaan</i>
Kemajuan teknologi	<i>Penggunaan teknologi yang canggih dapat meningkatkan kecekapan pengeluaran dan turunkan kos pengeluaran.</i>
Pelaburan dalam aktiviti ekonomi	<i>Pelabuar merujuk kepada sumber dana utk membiayai barang modal. Semakin besar nilai pelaburan, semakin banyak barang dan perkhidmatan akan dihasilkan</i>
Sistem sosial dan sikap masyarakat	<i>Sistem sosial yg stabil akan memberikan keyakinan kepada pelabur. Sikap keterbukaan masyarakat akan mempengaruhi pertumbuhan ekonomi.</i>

Akibat Pertumbuhan Ekonomi

Sebab	Huraian
Penyediaan infrastruktur fizikal	<i>Kemudahan yang lengkap akan meningkatkan kecekapan firma dan menarik pelabur asing</i>
Peningkatan taraf pendidikan penduduk	<i>Sum.manusia yg berbakat, mempunyai pemikiran kreatif dapat menyelesaikan masalah dan mempunyai pengetahuan</i>
Peningkatan Sifat Keusahawanan	<i>Mencipta banyak peluang pekerjaan kepada usahawan yg kreatif kerana banyak barang diperlukan. Aktiviti R&D dijalankan dengan pesat dan taraf hidup rakyat dapat dinaikan.</i>
Kestabilan Politik dan Sosial (Tahap keamanan Malaysia menduduki tahap ke-29 daripada 163 negara)	<i>Pertumbuhan ekonomi yang pesat mendorong kepada penambahan aktiviti pengeluaran yang mencipta peluang pekerjaan dan mengurangkan kadar pengangguran dan kes jenayah</i>

ALAT DASAR EKONOMI

Alat Dasar Ekonomi

- I. Dasar Fiskal
- II. Dasar Kewangan

Dasar Fiskal: Dasar kerajaan yg dilaksanakan melalui perubahan dasar **cukai** dan **perbelanjaan** kerajaan agar keadaan ekonomi yg stabil dicapai

- Tujuan: i. Mencapai keadaan ekonomi yang stabil (*mengelak daripada inflasi dan kemelesetan*)
 ii. Mencapai pengagihan pendapatan yang lebih saksama (*mengeratkan jurang pendapatan antara kaya dengan miskin*)

ASPEK	DASAR FISKAL MENGEMBANG	DASAR FISKAL MENGUNCUP
Masalah Ekonomi	Pengangguran	Inflasi
Tujuan	Meningkatkan permintaan agregat	Mengurangkan permintaan agregat
Kadar Cukai	Menurunkan kadar cukai	Menaikkan kadar cukai
Perbelanjaan Kerajaan	Meningkatkan perbelanjaan kerajaan	Mengurangkan perbelanjaan kerajaan

Dasar Fiskal Mengembang

- berlaku masa **kemelesetan ekonomi**/pengangguran
- bertujuan meningkatkan permintaan agregat
- kadar cukai diturunkan supaya PBG bertambah: dengan itu, kuasa beli dan permintaan pengguna akan meningkat
- Perbelanjaan kerajaan akan ditingkatkan supaya perbelanjaan dan permintaan agregat dinakkan
- peluang pekerjaan diwujudkan dan pendapatan akan meningkat: pengangguran dielakkan

Dasar Fiskal Menguncup

- berlaku masa **inflasi**
- bertujuan menurunkan permintaan agregat
- kadar cukai dinaikkan supaya PBG menurun: dengan itu, kuasa beli dan permintaan pengguna akan menurun
- Perbelanjaan kerajaan akan dikurangkan supaya perbelanjaan dan permintaan agregat menurun
- peluang pekerjaan diambil dan pendapatan akan menurun
- tingkat harga umum akan menurun

Hasil Kerajaan

Sumber Hasil Kerajaan: **-pendapatan (cukai) yang diperoleh** oleh kerajaan untuk perbelanjaan bagi satu tahun kewangan yang akan datang
 -dibahagikan kepada **hasil cukai** dan **hasil bukan cukai**

Hasil Cukai: bayaran wajib dalam bentuk wang

-Dibahagikan kepada:

- i. **cukai langsung**: -beban cukainya **tidak** boleh diagihkan kepada orang lain
 -hasil kerajaan yang terbesar dan **diwajibkan**
 -dikenakan ke atas **pendapatan**

Cukai Langsung	Penerangan
Cukai pendapatan syarikat	-dikenakan terhadap keuntungan yang diperoleh oleh syarikat Berhad -24% daripada keuntungan
Cukai pendapatan perseorangan	-terhadap individu yang memperoleh sejumlah pendapatan yang melebihi suatu tahap tertentu -kadar cukai adalah berbentuk progresif -Tujuan: sumber hasil, merapatkan jurang pendapatan antara kaya dengan miskin dan sebagai alat kawalan kerajaan
Cukai pendapatan petroleum	- terhadap semua syarikat petroleum -38% daripada jumlah keuntungan (semakin penting dari tahun 2009)
Cukai pendapatan koperasi	-terhadap keuntungan koperasi (sumbangan terendah)
Cukai langsung yang lain	-Cukai keuntungan hartanah Ke atas keuntungan daripada penjualan sesuatu hartanah -Duti setem Bayaran dikenakan berdasarkan nilai sesuatu harta apabila dokumen harta yang dipindah milik disetamkan -Cukai tanah Terhadap pemilik tanah pertanian, tanah perusahaan, dan tanah bangunan -Cukai pintu Terhadap pemilik rumah; untuk membiayai perbelanjaan penyediaan prasarana dan sebagainya.

- ii. **cukai tak langsung:** -beban cukainya **boleh** diagihkan kepada orang lain
 -dikenakan ke atas barang dan perkhidmatan
 -diagihkan kepada pengguna dengan **menaikkan harga jualan**

Cukai tak Langsung	Penerangan
Duti import	-terhadap barang penggunaan yang diimport -tujuan: sebagai hasil kerajaan memberi perlindungan kepada industri tempatan wujudkan lebih peluang pekerjaan membaiki imbalan pembayaran dan dagangan mengelakkan masalah lambakan dalam pdg antarabangsa
Duti eksport	-terhadap komoditi utama yang dieksport ke luar negara -tujuan: hasil kerajaan menyekat eksport barang komoditi mentah memajukan industri yang berasaskan sumber tempatan
Duti eksais	- terhadap barang seperti rokok, tembakau, minuman keras, dan kenderaan bermotor -tujuan: hasil kerajaan menyekat barang tertentu
Cukai jualan (GST)	-terhadap penjualan barang akhir dan perkhidmatan keluaran tempatan atau barang yang diimport dari luar negara -cukai jenis Ad-Valorem (kadar tetap 6%) mengikut nilai barang
Cukai Levi	-Dikenakan atas majikan bagi membawa masuk barang dan perkhidmatan ke dalam negara -dikenakan terhadap pekerja asing yang datang ke sesebuah negara
Cukai lain	-Cukai Perjudian Terhadap syarikat yang menjalankan operasi perjudian berlesen di Malaysia Contoh: di kasino, lumba kuda dan penjualan nombor empat ekor

Hasil-hasil bukan cukai

- Bayaran dan Perkhidmatan (pos, air, elektrik, bayaran denda, dan rampasan)
- Lesen/Permit (pengeluaran lesen dan permit kenderaan dan perniagaan)
- Pendapatan Pelaburan dan bayaran bunga
- Cukai yang lain: bayaran royalty atas petroleum dan gas asli daripada syarikat minyak, dividen saham daripada Petronas, Telekom, TNB, Perusahaan Otomobil Nasional dan lain-lain

Jenis cukai dan Kesan atas Agihan Pendapatan

Jenis-jenis Cukai	Penerangan
Cukai Progresif	Maksud: cukai yang kadarnya semakin tinggi apabila pendapatan naik -berdasarkan pendapatan individu -golongan berpendapatan tinggi akan membayar jumlah cukai yang lebih tinggi -cth: cukai pendapatan individu
Cukai Regresif	Maksud: cukai yang kadarnya semakin menurun apabila pendapatan bertambah -memberi beban yang lebih besar atas golongan berpendapatan rendah berbanding dengan golongan berpendapatan tinggi -cth: cukai barang barangan dan perkhidmatan (GST)
Cukai Berkadar Malar	Maksud: cukai yang kadarnya tetap walaupun pendapatan berubah - kadar cukai yang sama bagi semua pembayar cukai tanpa mengambil kira jumlah pendapatan -Cth: Cukai Pendapatan Syarikat

Perbelanjaan Kerajaan

- i. **Perbelanjaan mengurus**
- ii. **Perbelanjaan pembangunan**

i. Perbelanjaan Mengurus

-tidak dipengaruhi oleh tingkat pendapatan negara

-perbelanjaan semasa/mengulang/pentadbiran beroperasi lancar

Jenis-jenis perbelanjaan	Penerangan
Emolumen	-pembayaran gaji dan elaun kakitangan kerajaan -perbelanjaan terbesar
Bayaran khidmat hutang	-bayaran balik pinjaman negara (dalam dan luar negara) -bayaran pokok atau faedah -sangat penting
Bekalan dan perkhidmatan	-membeli segala bekalan keperluan dan bahan yang digunakan oleh pentadbiran kerajaan - perbelanjaan penyelenggaraan, baiki kemudahan awam
Pencen dan ganjaran	-bayaran kepada kakitangan awam yang bersara
Pemberian dan serahan kepada kerajaan negeri	-peruntukan bayaran pindahan -untuk kerja penyelenggaraan jalan raya
Pemberian Subsidi	-untuk menurunkan kos pengeluaran dan harga jualan
Biasiswa, dermasiswa dan bantuan kerjaan	-kepada murid sekolah dan univeristi dalam bentuk bantuan wang Cth: baucer buku

ii. Perbelanjaan Pembangunan

-perbelanjaan terhadap projek sosial ekonomi

-meningkatkan pembentukan modal negara/pelaburankerajaan/pembangunan sosial ekonomi

Jenis-jenis perbelanjaan	Penerangan
Keselamatan	- pertahanan dan keselamatan dalam negeri -menyediakan senjata dan kelengkapan pasukan polis dan tentera dan projek kemudahan
Perkhidmatan sosial	-membina sekolah, hospital, poliklinik , perumahan kos rendah
Perkhidmatan ekonomi	-pertanian dan pembangunan luar bandar - kemudahan awam , perdagangan dan perindustrian, pengangkutan, perhubungan dan perkhidmatan ekonomi lain
Pentadbiran am	-peruntukan yang paling sedikit -pembelian peralatan dan jentera, pengubahsuaian pejabat, memperbaiki peralatan, pembelian dan pembinaan pejabat dan bangunan bagi jabatan-jabatan kerajaan

BELANJAWAN NEGARA

Maksud: suatu penyata **anggaran kewangan** tentang **jumlah perbelanjaan** dan jumlah **hasil kerajaan** bagi suatu tahun kewangan yang akan datang

Tujuan belanjawan negara disediakan:

- i. Pastikan peruntukkan belanja tidak melebihi hasil
- ii. Mempengaruhi aktiviti ekonomi untuk mencapai matlamat ekonomi yg diinginkan
- iii. Mencapai pembangunan dan kadar pertumbuhan ekonomi yang mampan
- iv. Mencapai kestabilan ekonomi dengan mengawal inflasi dan pengangguran

Belanjawan Negara dibahagi kepada:

Jenis Belanjawan	Penerangan
Belanjawan Lebihan	-jumlah perbelanjaan kerajaan kurang daripada jumlah hasil kerajaan - dilaksanakan semasa menghadapi inflasi - meningkatkan cukai dan mengurangkan perbelanjaan kerajaan
Belanjawan Defisit	-jumlah perbelanjaan kerajaan lebih daripada jumlah hasil kerajaan - dilaksanakan semasa menghadapi pengangguran /kemelesetan ekonomi - kurangkan cukai dan meningkatkan perbelanjaan kerajaan
Belanjawan Seimbang	-jumlah perbelanjaan kerajaan adalah sama dengan jumlah hasil kerajaan - dilaksanakan utk mengukuhkan kedudukan kewangan sektor awam dan kestabilan ekonomi - tiada baki hasil/tiada hutang negara

Dasar Kewangan: kerajaan mempengaruhi kegiatan ekonomi melalui bekalan wang dan kadar bunga

ASPEK	DASAR KEWANGAN MENGEMBANG	DASAR KEWANGAN MENGUNCUP
Masalah Ekonomi Yang diatasi	Pengangguran	Inflasi
Matlamat	Menambah bekalan wang dalam pasaran	Mengurangkan bekalan wang dalam pasaran
Cara Pelaksanaan	▪ Menurunkan nisbah rizab berkanun ▪ Menurunkan nisbah rizab tunai ▪ Menurunkan kadar faedah ▪ Melonggarkan syarat sewa beli ▪ Membeli surat jaminan kerajaan	▪ Menaikkan nisbah rizab berkanun ▪ Menaikkan nisbah rizab tunai ▪ Menaikkan kadar faedah ▪ Mengetatkan syarat sewa beli ▪ Menjual surat jaminan kerajaan

Cara Mengatasi	Huraian
i. Menaikkan Rizab tunai (<i>simpanan wajib dalam bank perdagangan</i>)	-keupayaan bank perdagangan memberikan pinjaman akan berkurang -dapat mengurangkan kuasa beli masyarakat/mengurangkan penawaran wang dalam pasaran -inflasi dapat dikawal
ii. Menaikkan Rizab berkanun (<i>simpanan wajib dalam bank pusat</i>)	keupayaan bank perdagangan memberikan pinjaman akan berkurang -dapat mengurangkan kuasa beli masyarakat/mengurangkan penawaran wang dalam pasaran -inflasi dapat dikawal
iii. Menaikkan kadar faedah (<i>kos pinjaman yang perlu dibayar bagi pinjaman</i>)	-kos pinjaman kepada firma/individu adalah lebih mahal/tinggi -Individu/firma akan mengurangkan pinjaman -dapat mengurangkan kuasa beli masyarakat/mengurangkan penawaran wang dalam pasaran -inflasi dapat dikawal
iv. Mengetatkan syarat sewa beli (<i>tempoh bayaran balik atas pinjaman</i>)	-mengurangkan jumlah maksimum pinjaman dan memendekkan tempoh bayaran balik pinjaman -minat pengguna untuk berbelanja akan meurun
v. Menjual Surat Jaminan Kerajaan (satu perjanjian bertulis antara kerajaan dengan orang ramai)	-akan menurunkan jumlah deposit di bank perdagangan -keupayaan bank memberikan pinjaman akan berkurang masyarakat/mengurangkan penawaran wang dalam pasaran -inflasi dapat dikawal

BAB 2 MALAYSIA DAN EKONOMI GLOBAL

Globalisasi

Maksud: **proses interaksi dan integrasi** antara manusia, firma dan kerajaan pelbagai negara

Ciri-Ciri Globalisasi

<i>Pasaran baharu</i>	- Perkembangan pasaran global dalam perkhidmatan seperti perbankan, insurans, pengangkutan dan komunikasi - Kelonggaran undang2 dan pasaran global (jenama)
<i>Peserta baharu</i>	- syarikat multinasional yang mendominasi pengeluaran dunia - pertubuhan Perdagangan Sedunia (WTO) ; organisasi pelbagai hala pertama yg mempunyai kuasa utk memaksa kerajaan mematuhi peraturan perdagangan bebas - Kewujudan blok perdagangan (ASEAN, EU)
<i>Kaedah komunikasi baharu</i>	- lebih cepat dan murah - internet dan komunikasi elektronik yg menghubungkan org ramai secara serentak - pengangkutan yg lebih cepat dan murah
<i>Peraturan dan norma baharu</i>	- peluasan dasar ekonomi kapitalis yg merebak ke seluruh dunia seperti penswastan dan liberalisasi perdagangan - demokrasi sebagai pilihan politik - perjanjian perdagangan pelbagai hala

Faktor Penggalak Globalisasi

<i>Peranan Kerajaan</i>	- Mengamalkan sikap terbuka: longgarkan undang2 - Polisi mesra perniagaan: pelepasan cukai
<i>Infrastruktur Teknologi Maklumat dan Komunikasi</i>	- Perkembangan internet - Kawalan perniagaan menjadi mudah dan pantas
<i>Infrastruktur Pengangkutan yang baik</i>	- Dapat kurangkan kos pengangkutan: harha murah - Memudahkan aktiviti perniagaan
<i>Pelancongan</i>	- Pelbagai galakan dan insentif diberikan: bangunkan pelancongan - Tempahan tike tatas talian: mengurangkan kos operasi

Syarikat Multinasional

Firma yang beroperasi di beberapa negara secara serentak

Ciri-Ciri Syarikat Multinasional

- firmat yg besar dan mempunyai cawangan di beberapa buah negara
- pemindahan teknologi yg canggih antara negara
- semua cawangan dikawal oleh syarikat induk

Dorongan Syarikat dalam Operasi Antarabangsa

<i>Meluaskan pasaran</i>	- dengan tujuan syarikat ingin menjual ke negara lain
<i>Perlindungan Perdagangan</i>	- terdapat sekatan antarabangsa; menyebabkan operasi dilakukan dinegara tertentu
<i>Kos pengangkutan yang tinggi</i>	- meliputi 10% dpd kos pengeluaran, jarak yg jauh akan menelan kos yg tinggi
<i>Bahan Mentah/hasil bumi yg berlainan</i>	- kekurangan bhn mentah menyebabkan pengeluaran dilakukan di negara tertentu
<i>Tenaga buruh dengan kemahiran khusus</i>	- utk jimatkan kos buruh (pengeluaran) - kos upah yg rendah membolehkan kos pengeluaran menurun: harga murah

Risiko Bagi Syarikat Multinasional

1. *Kehilangan Aset*: akibat peperangan dan perbezaan ideologi
2. *Perubahan parti politik*: melaksanakan polisi baharu yang merugikan syarikat
3. *Kekurangan kemudahan asas*: negara kurang membangun: sukar utk berkomunikasi
4. *Tenaga buruh*: tidak berkemahiran dan bermotivasi
5. *Bantahan Masyarakat*: perbezaan bayaran gaji dan kefahaman
6. *Keuntungan*: sukar untuk dapatkan keseluruhan keuntungan utk dibawa balik ke negara asal

Contoh Syarikat Multinasional

Pelaburan Langsung Asing

Maksud: pelaburan yang dibuat oleh firma/individu dari luar negara untuk memulakan perniagaan/membeli aset di Malaysia

Cara-cara:

<i>Membina kemudahan pengeluaran di negara lain</i>	- Membuka kilang di negara luar utk membuat pengeluaran
<i>Pengambilalihan Syarikat Asing</i>	- Apabila syarikat tempatan hampir bankrup, akan dibeli oleh syarikat asing
<i>Usaha Sama dengan syarikat tempatan</i>	- Bekerjasama dengan syarikat tempatan untuk membuat perniagaan
<i>Membuka subsidiari</i>	- Membeli saham daripada syarikat tempatan dan membuka kilang kecil

Kesan Positif

<i>Pertumbuhan Ekonomi</i>	- Membantu utk meningkatkan melalui teknologi canggih - Produktiviti pekerja meningkat
<i>Pindahan Teknologi</i>	- Membawa masuk teknologi baru dan canggih - Kemasukkan mesin dan jentera: kemahiran dan tatacara baharu - Pekerja akan diberikan latihan dan kualiti barang akan meningkat
<i>Meningkatkan kemahiran modal insan</i>	- Pekerja tempatan akan diberikan pelbagai latihan - Kemahiran akan meningkat: berdaya saing
<i>Meningkatkan modal pelaburan</i>	- Lebih banyak modal dapat dibawa masuk: menggalakkan pertumbuhan eko - Pemilikan ekuiti asing dapat membantu syarikat tempatan dalam pinjaman

Kesan Negatif

<i>Ketidakseimbangan Pendapatan</i>	- Firma asing tawarkan gaji yang lebih berbanding firma tempatan - Memberi kesan buruk kepada peniaga kecil - Persaingan sengit: penutupan syarikat tempatan
<i>Kemusnahan alam sekitar</i>	- Firma asing menggunakan sumber alam dan tidak dapat dikawal - Membawa pelbagai kesan buruk: pencemaran
<i>Aliran untung ke luar negara</i>	- Sukar mengawal aliran keluar keuntungan pelaburan - Merugikan imbalan pembayaran

Perdagangan Antarabangsa

Maksud: kegiatan mengeksport dan mengimport barangan antara sebuah negara dengan negara lain. Barangan seperti gandum, anggur, jam tangan, diimport dari luar negara seperti Kanada, Amerika Syarikat dan Switzerland.

Import nyata & Eksport nyata : barang; boleh dilihat dan disentuh

Import tak nyata & Eksport tak nyata : perkhidmatan; tidak boleh dilihat dan menerima faedah penggunaan

-Sebab wujud Perdagangan Antarabangsa

- i. Perbezaan sumber alam semula jadi
dianugerahkan secara berlainan
- ii. Perbezaan iklim dan jenis tanah
keluaran hasil pertanian dan perhutanan yang berbeza
- iii. Budaya masyarakat
mempengaruhi kecenderungan masyarakat utk mengeluarkan sesuatu barang
- iv. Tingkat kecekapan pengeluaran
pengkhususan dan proses pengeluaran yang lebih cekap; turun kos pengeluaran
- v. Harga faktor
mempengaruhi pemilihan teknik pengeluaran
- vi. Cita rasa pengguna
kehendak manusia yg berbeza dan sukar dipenuhi

Kepentingan perdagangan antarabangsa

- i. Memperoleh barangan yang tidak dikeluarkan di dalam negara
brg yg x dpt dikeluarkan boleh dinikmati
- ii. Menawarkan pilihan yang pelbagai
memenuhi keperluan dan kehendak
- iii. Menikmati barang dengan harga yang murah
pengkhususan; peningkatan dlm pengeluaran; Q banyak
- iv. Meluaskan pasaran
DD & SS berlebihan boleh dieksport
- v. Menggalakkan penggunaan teknologi
import mesin & peralatan; meningkatkan daya pengeluaran
- vi. Meningkatkan kecekapan pengeluaran
wujudkan persaingan; mendorong pengeluar barangan bermutu
- vii. Menambahkan peluang pekerjaan
DD meningkat; mendorong pengeluar besarkan skala pengeluaran
- viii. Menggalakkan pelaburan
menggalakkan kemasukan pelaburan langsung asing; perkongsian pintar
- ix. Mewujudkan hubungan baik dengan rakan dagang
wujudkan kerjasama dan persefahaman antara negara dagang

Sekatan Perdagangan Antarabangsa

Maksud: dasar perdagangan luar oleh kerajaan sesebuah negara untuk mengawal eks dan imp.

Sekatan	Huraian
Tarif	Cukai yang dikenakan atas brg diimport 2 jenis: Ad valorem (mengikut nilai barang) Cukai spesifik (cukai tetap ke atas setiap unit barang)
Kuota	Jumlah barang yang boleh diimport dlm suatu jangka masa Had maksimum yg boleh diimport
Embargo	Perintah larangan atau pemuluan perdagangan Jarang dilakukan kecuali: alasan keselamatan dan kepentingan negara
Subsidi	Bantuan kewangan kepada pasaran tempatan Tujuan utk berdaya saing dengan pengeluar asing Kos pengeluaran; turun dan barang menjadi murah
Kawalan pertukaran asing	Had pembelian pertukaran asing oleh pengimport tempatan Menggalakkan perkembangan industri penggantian import negara
Sekatan bukan ekonomi	Sekatan dlm bentuk undang-undang dan peraturan Tujuan: menjamin keselamatan dan kesihatan rakyat

Kebaikan Sekatan	Keburukan Sekatan
▪ Mengurangkan SS barang import: tarif dan kuota akan kurangkan SS terhadap brg import ▪ Meningkatkan brg tempatan: kerana brg import akan jadi mahal ▪ Meningkatkan pendapatan negara: pengenaan tarif ▪ Baiki imbangan pembayaran ▪ Lindungi industri muda tempatan	▪ Salah pengagihan sumber terhadap industri dilindungi tarif ▪ Merugikan pengguna kerana kualiti yang rendah ▪ Agihan pendapatan yang tidak adil kerana negara lain kurangkan pembelian; syarikat pengeksport tiada pengeluaran ▪ Ketidakcekapan dlm industri tempatan; terlalu bergantung dengan kerajaan

Liberalisasi Perdagangan

maksud: tiada syarat pegangan/sekatan dengan negara lain (*tiada pengenaan syarat*)

-Kelonggaran dlm pegangan ekuiti asing, tarif, kemasukan tenaga buruh dan PLA

Kebaikan	Keburukan
▪ Interaksi dan integrasi akan jadi mudah antara negara ▪ Mudahkan pergerakan modal antara negara ▪ Kurangkan kos pengeluaran dan meningkatkan kecekapan ▪ Peroleh keuntungan ▪ Buka persaingan sihat dan galakkan teknologi	▪ Industri tempatan tidak mampu bersaing dengan pelabur asing ▪ Hasrat pemindahan teknologi dan perkongsian kepakaran tidak berlaku dengans sepenuhnya ▪ Ekonomi bergantung dengan pelaburan asing dan dominasi pasaran tempatan

Blok Ekonomi

maksud: satu kumpulan negara yang terdiri daripada beberapa negara yang berada di rantau yang berhampiran (*kelompok negara yang ada di suatu tempat yg berhampiran*)

Tujuan: Melindungi negara ahli daripada barang import dari negara bukan ahli dan galakkan urus niaga barangan antara negara ahli

Contoh: ***Kesatuan Eropah***

Objektif: Hapuskan duti kastam, pastika PA dijalankan secara bebas, galakkan aktiviti ekonomi

Perjanjian Perdagangan

maksud: perjanjian yang ditandatangani oleh dua atau lebih negara atas persetujuan bagi isu tarif, kuota dan sekatan perdagangan lain semasa menjalankan urus niaga (*kawasan perdagangan bebas*)

Contoh: Kawasan Perdagangan Bebas ASEAN; **AFTA** (*ASEAN Free Trade Area*)

Tujuan:

-Meningkatkan daya saing

-Menarik kemasukan pelaburan langsung asing dan teknologi

-pengguna dapat peroleh brg dagangan daripada pengeluar yang lebih cekap

Perjanjian GATT

Tujuan: mencipta iklim perdagangan antarabangsa yang harmoni dan sihat

Objektif: kurangkan halangan dalam hubungan perdagangan bebas dan hapuskan diskriminasi

Peranan: Membantu dlm proses pertumbuhan ekonomi

Kesan Positif Blok Ekonomi & PP	Kesan Negatif Blok Ekonomi & PP
▪ Pindahan teknologi ▪ Peluasan pasaran ▪ Peluang pekerjaan ▪ Peningkatan daya saing ▪ Perkongsian sumber tenaga	▪ Kegawatan ekonomi ▪ Bebanan hidup golongan miskin ▪ Masalah lambakan barang ▪ Ancaman kepada industri muda tempatan

Imbangan Pembayaran : penyata yang merekodkan **jumlah penerimaan dan jumlah pembayaran** kewangan

Komposisi Eksport

Eksport Nampak : Barangan	Penerangan
Barang Pertanian	-Keluaran sektor pertanian dan perladangan cth: getah asli, kayu balak, minyak kelapa sawit, biji koko dan lada hitam, keluaran berasaskan kelapa sawit, kayu, dan hasil keluaran kayu, hasil laut serta bahan kimia organic
Barang perlombongan	-cari gali sumber semula jadi cth: timah, petroleum mentah dan gas asli cecair
Barang perkilangan	-barangan elektronik, kain kapas, pakaian, marjerin, perabot, serta kapur dan simen

Eksport Tak Nampak : Perkhidmatan	Penerangan
Pengangkutan	-rakyat asing yang menggunakan perkhidmatan lapangan terbang, penerbangan tempatan dan bayaran perkhidmatan pos dan kurier
Pelancongan	-perbelanjaan pelancongan; pelancong asing yang datang ke negara kita beserta penginapan, hiburan, makanan dan pengangkutan
Telekomunikasi, komputer dan maklumat	-radio, television, perisian komputer dan maklumat seperti berita dpd firma tempatan yg dilanggan oleh firma asing
Pembinaan	-prkhidmatan pembinaan yg dilaksanakan oleh rakyat Malaysia di negara lain (pembinaan, pemasangan jentera, penyewaan peralatan)
Insurans dan Pencen	-yang disediakan kepada rakyat dan firma asing
Kewangan	Caj dan bayaran utk simpanan/pinjaman, pengurusan asset, operasi, pengawalseliaan pasaran kewangan yg diterima oleh rakyat tempatan dan firma tempatan dari luar negara
Perkilangan	Bayaran diterima oleh firma tempatan utk pemprosesan pemilik brgan luar negara spt pelabelan, pembungkusan
Penggunaan harta intelek	Hak intelek seperti paten, cap dagang, hak cipta, reka cipta, proses industri dan francais
Perkhidmatan peribadi, budaya dan rekreasi	Audiovisual, akses, sewaan audiovisual, bayaran kepada pelakon, perkhidmatan pendididkan, kesihatan, sukan, rekreasi dan hiburan

Komposisi Import

Import Nampak : Barang	Penerangan
Barang penggunaan	-barang akhir yang boleh digunakan; makanan, pakaian, kereta
Barang perantaraan	-barang separuh siap untuk kegunaan sektor perkilangan dan pembinaan; simen, bahan plastic, komponen pemasangan kereta, bahan kimia
Barang Pelaburan/Modal	- untuk kegunaan perusahaan: jentera, mesin

Import Tak Nampak : Perkhidmatan	Penerangan
Pengangkutan	-rakyat malaysia yang menggunakan perkhidmatan lapangan terbang, penerbangan luar negara dan bayaran perkhidmatan pos dan kurier
Pelancongan	-perbelanjaan pelancongan; pelancong, pelajar, dan pesakit tempatan yang pergi ke negara lain beserta penginapan, hiburan, makanan dan pengangkutan
Telekomunikasi, komputer dan maklumat	-radio, television, perisian komputer dan maklumat seperti berita dpd firma asing yg dilanggan oleh orang tempatan
Pembinaan	-prkhidmatan pembinaan yg dilaksanakan oleh rakyat asing di negara kita (pembinaan, pemasangan jentera, penyewaan peralatan)
Insurans dan Pencen	-yang disediakan kepada rakyat dan firma Malaysia
Kewangan	Caj dan bayaran utk simpanan/pinjaman, pengurusan asset, operasi, pengawalseliaan pasaran kewangan yg diterima oleh rakyat dan firma asing dari Malaysia
Perkilangan	Bayaran diterima oleh firma asing utk pemprosesan kepada pemilik barangan tempatan spt pelabelan, pembungkusan
Penggunaan harta intelek	Hak intelek seperti paten, cap dagang, hak cipta, reka cipta, proses industri dan francais
Perkhidmatan peribadi, budaya dan rekreasi	Audiovisual, akses, sewaan audiovisual, bayaran kepada pelakon, perkhidmatan pendidikan, kesihatan, sukan, rekreasi dan hiburan

Butir-butir Imbangan Pembayaran

- i. Akaun semasa (rekodkan nilai eks. Dan imp. brg dan perkhidmatan serta pendapatan)
- ii. Akaun modal
- iii. Akaun pergerakan kewangan

i. Akaun semasa

Butiran Akaun Semasa	Penerangan
Akaun barangan (<i>A.Dagangan</i>)	-semua urusan niaga eksport dan import nyata (<i>barangan</i>)
Akaun Perkhidmatan	-semua urusan niaga eksport dan import tak nyata (<i>perkhidmatan</i>)
Akaun Pendapatan Primer	-bayaran dividen atas pelaburan, untung, faedah hutang
Akaun Pendapatan Sekunder	-pindahan yang tidak melibatkan pembayaran semula; kiriman wang kepada ahli keluarga, bantuan derma, pemberian kerajaan dan dsb

Kadar Pertukaran Asing**Pertukaran Asing**

Maksud: mata wang negara lain yang dimiliki oleh sesebuah negara

Kepentingan Pertukaran Asing

Kepentingan	Penerangan
Membiayai Import	Untuk membuat bayaran dengan gunakan mata wang negara pengeksport
Membayar balik hutang negara	Membuat bayaran dalam mata wang negara pemberi pinjaman
Membuat pelaburan di luar negara	Boleh menggalakkan rakyat melabur di negara luar
Mempertahankan nilai mata wang	Menggunakan rizab asing negara untuk membeli RM

Faktor mempengaruhi Permintaan dan Penawaran Mata Wang Asing

Faktor	Penerangan
Eksport Negara	DD terhadap mata wang berlaku apabila negara tersebut eksport ke negara lain
Import Negara	SS terhadap mata wang berlaku apabila negara tersebut mengimport dari negara lain
Kadar Faedah	Penurunan kadar faedah: meningkatkan DD Peningkatan kadar faedah: meningkatkan SS
Cita rasa pengguna	Jika rakyat Malaysia suka brgan import: DD meningkatkan
Spekulasi mata wang	Jika RM diramalkan akan meningkat; DD RM akan meningkat dan sebaliknya

Kesan Perubahan Kadar Pertukaran Asing

Kesan	Penerangan
Kenaikan Kadar	Eksport: menurun dan Import: meningkat
Kejatuhan Kadar	Eksport: meningkat dan Import: menurun

Soalan

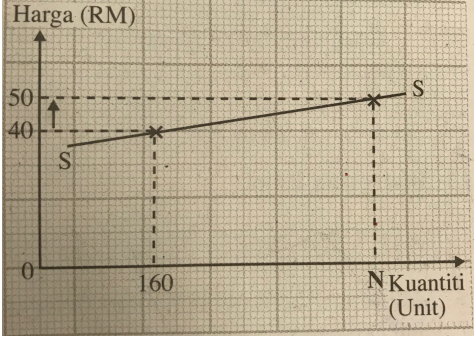
Soalan/Topik	Penerangan	
Masalah Ekonomi kepada firma	i. ii. iii.	
Sistem Ekonomi	Sistem Ekonomi Kapitalis	Sistem Ekonomi Sosialis
Keluk Kemungkinan Pengeluaran (KKP)	Senaraikan 4 andaian: i. ii. iii. iv	
Keluk Permintaan dengan jadual yang sesuai		
Keluk Penawaran dengan jadual yang sesuai		
Keluk Keseimbangan Pasaran dengan jadual yang sesuai		

Berdasarkan keluk diatas:	i. Nyatakan P keseimbangan ii. Nyatakan Q keseimbangan iii. Keadaan pasaran di bawah titik E iv. Keadaan pasaran di atas titik E								
Lima penentu DD	i. ii. iii. iv. v.								
Lima penentu SS	i. ii. iii. iv. v.								
Fungsi wang dengan huraian	i. ii. iii. iv.								
Fungsi Bank Perdagangan	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Fungsi</th><th>Penerangan</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td> </td><td> </td></tr> <tr> <td> </td><td> </td></tr> <tr> <td> </td><td> </td></tr> </tbody> </table>	Fungsi	Penerangan						
Fungsi	Penerangan								

Pinjaman	i. Pembelian kereta ii. Pembelian rumah iii. Mulakan Perniagaan iv. Bayaran hutang perniagaan
Simpanan	i. Untuk dapatkan pulangan tinggi ii. Untuk memudahkan aktiviti perniagaan iii. Untuk penggunaan keluar masuk 24 jam
Peranan Kerajaan dalam sesebuah negara	- i. - ii. - iii. - iv. - v. - vii. - viii. - x.
Kesan bantuan kerajaan kepada masyarakat	- i. - ii. - iii. - iv. - v. - vii. - viii.

Jenis-Jenis Pengiraan

Pengiraan	Contoh Soalan																						
Kos Lepas	Jadual di bawah berkaitan dengan pengeluaran Syarikat Seri Santai.																						
	<table><tr><th>Teknik Pengeluaran</th><th>Sos Cili (botol)</th><th>Sos Tiram (botol)</th></tr><tr><td>W</td><td>0</td><td>100</td></tr><tr><td>X</td><td>20</td><td>80</td></tr><tr><td>Y</td><td>60</td><td>50</td></tr><tr><td>Z</td><td>80</td><td>20</td></tr></table>	Teknik Pengeluaran	Sos Cili (botol)	Sos Tiram (botol)	W	0	100	X	20	80	Y	60	50	Z	80	20							
	Teknik Pengeluaran	Sos Cili (botol)	Sos Tiram (botol)																				
	W	0	100																				
X	20	80																					
Y	60	50																					
Z	80	20																					
Apakah kos lepas jika Syarikat Seri Santai menukar teknik pengeluaran daripada X kepada Z?																							
A 20 botol sos cili B 40 botol sos cili C 60 botol sos tiram D 80 botol sos tiram																							
Pasaran	Jadual 2 menunjukkan penawaran pasaran.																						
	<table><tr><th rowspan="2">Harga (RM)</th><th colspan="2">Penawaran Barang X</th><th rowspan="2">Penawaran pasaran</th></tr><tr><th>Firma 1</th><th>Firma 2</th></tr><tr><td>2</td><td>40</td><td>60</td><td>100</td></tr><tr><td>4</td><td>60</td><td>80</td><td>Y</td></tr><tr><td>6</td><td>X</td><td>120</td><td>200</td></tr><tr><td>8</td><td>100</td><td>240</td><td>340</td></tr></table>	Harga (RM)	Penawaran Barang X		Penawaran pasaran	Firma 1	Firma 2	2	40	60	100	4	60	80	Y	6	X	120	200	8	100	240	340
Harga (RM)	Penawaran Barang X		Penawaran pasaran																				
	Firma 1	Firma 2																					
2	40	60	100																				
4	60	80	Y																				
6	X	120	200																				
8	100	240	340																				
	Hitungkan nilai X dan Y?																						
	<table><tr><th></th><th>X</th><th>Y</th></tr><tr><td>A</td><td>140</td><td>80</td></tr><tr><td>B</td><td>80</td><td>140</td></tr><tr><td>C</td><td>60</td><td>120</td></tr><tr><td>D</td><td>80</td><td>130</td></tr></table>		X	Y	A	140	80	B	80	140	C	60	120	D	80	130							
	X	Y																					
A	140	80																					
B	80	140																					
C	60	120																					
D	80	130																					
Keanjalan Formula 1	Jadual di bawah menunjukkan harga dan kuantiti diminta bagi tempoyak.																						
	<table><tr><th>Harga (RM)</th><th>Kuantiti Diminta (kg)</th></tr><tr><td>10</td><td>40</td></tr><tr><td>25</td><td>32</td></tr></table>	Harga (RM)	Kuantiti Diminta (kg)	10	40	25	32																
Harga (RM)	Kuantiti Diminta (kg)																						
10	40																						
25	32																						
	Berapakah nilai keanjalan harga permintaan apabila harga berubah dari RM 10 kepada RM 25?																						
	A 0.13 B 0.30 C 3.33 D 7.50																						

Formula 2	Jadual menunjukkan peratus perubahan harga ($\% \Delta P$) dan peratus perubahan kuantiti ($\% \Delta Q$) bagi dua jensi barang. <table><tr><th>Jenis Barang</th><th>$\% \Delta P$</th><th>$\% \Delta Q$</th></tr><tr><td>P</td><td>10</td><td>5</td></tr><tr><td>Q</td><td>5</td><td>20</td></tr></table> Pernyataan manakah yang betul tentang maklumat dalam jadual di atas? A Contoh barang Q ialah getah B Jenis keanjalan barang P ialah anjal C Pengeluar perlu menurunkan harga barang Q untuk memaksimumkan hasil D Apabila harga barang P naik sebanyak 2%, kuantiti diminta turun sebanyak 10%	Jenis Barang	$\% \Delta P$	$\% \Delta Q$	P	10	5	Q	5	20
Jenis Barang	$\% \Delta P$	$\% \Delta Q$								
P	10	5								
Q	5	20								
Formula 3	Apabila harga sesuatu barang meningkat sebanyak 40%, kuantiti barang yang ditawarkan akan bertambah dari 5 unit ke 10 unit. Berapakah nilai keanjalan harga penawaran barang tersebut? A 0.4 B 0.8 C 1.25 D 2.50									
Formula 4	Rajah menunjukkan keluk penawaran suatu barang. Berapakah nilai N jika keanjalan harga penawaran barang tersebut ialah 8.0? A 180 unit B 360 unit C 400 unit D 480 unit									
Formula 5	Kuantiti penawaran keropok ikan pada harga RM2 adalah sebanyak 200 bungkus. Nilai keanjalan harga penawaran keropok ikan ialah 2. Berapakah kuantiti penawaran baharu bagi keropok ikan jika harga meningkat sebanyak 30%? A 230 unit B 260 unit C 320 unit D 400 unit									

Upah Benar

Jadual menunjukkan upah wang Encik Azim dan harga dua jenis barang bagi tempoh tiga tahun.

Tahun	Upah Wang	Harga Barang (RM)	
		X	Y
2015	2 500	1.50	2.00
2016	2 700	2.00	2.50
2017	3 000	2.50	3.50

Pernyataan manakah yang betul tentang jadual dia atas?

A Upah benar semakin menurun

B Kuasa beli paling tinggi adalah pada tahun 2017

C Harga purata barang semakin rendah pada tahun 2016

D Peningkatan kadar upah wang lebih tinggi daripada harga purata barang

Kadar Faedah

Encik Kamil menyimpan sebanyak RM4 500 dalam akaun simpanan tetap di bank perdagangan pada 1 April 2017. Bank menetapkan kadar faedah 2.5% setahun.

Berapakah faedah yang diperoleh pada 31 Disember 2017?

A RM112.50

B RM93.75

C RM84.38

D RM28.13

Pendapatan Individu

Berikut adalah maklumat mengenai Puan Lina

Puan Lina, pemilik sebuah restoran, bekerja sebagai seorang pengurus syarikat dengan gaji RM3 000 sebulan. Beliau mempunyai simpanan RM18 000 di dalam akaun simpanan tetap dan mendapat faedah 10% setahun. Anak sulung beliau memberi RM200 setiap bulan. Selain itu, beliau juga menyewakan dua buah rumah kedainya dengan kadar bulanan RM300 sebuah. Sebagai pemilik sebuah restoran, beliau memperoleh keuntungan sebanvak RM1 500 sebulan.

Berapakah jumlah pendapatan bulanan yang diterima oleh Puan Lina?

A RM 5 250

B RM 5 450

C RM 6 800

D RM 7 100

Potongan Wajib

Encik Azman menerima gaji RM3 500 sebulan. Kadar caruman Kumpulan Wang Simpanan Pekerja (KWSP) bagi pekerja ialah 11% dan bagi majikan ialah 12%.

Hitungkan caruman Encik Azman dalam setahun.

A RM 385

B RM 805

C RM 4 620

D RM 5 040

Pendapatan Boleh Guna	Berikut adalah maklumat mengenai Puan Ani Puan Ani seorang ibu tunggal yang mempunyai 3 orang anak. Seorang anak beliau belajar di universiti tempatan, manakala 2 lagi masih belajar di sekolah menengah. Pendapatan tahunan beliau ialah RM20 000. Daripada jumlah itu, RM2 200 dicarumkan kepada KWSP. RM 300 untuk potongan cukai pendapatan dan RM250 untuk bayaran zakat harta benda. Hitungkan perbelanjaan penggunaan Puan Ani jika tabungan tahunan ialah RM 3 800. A RM 13 450 C RM 16 200 B RM 13 700 D RM 17 250											
Kos Purata	Jadual menunjukkan hubungan antara jumlah keluaran dengan kos pengeluaran sebuah firma <table><tr><th rowspan="2">Jumlah keluaran</th><th colspan="2">Kos Pengeluaran (RM)</th></tr><tr><th>Kos Tetap</th><th>Kos Berubah</th></tr><tr><td>10</td><td>100</td><td>20</td></tr><tr><td>20</td><td>100</td><td>40</td></tr></table> Berapakah kos purata pada tingkat keluaran 20 unit? A RM3 B RM5 C RM6 D RM7	Jumlah keluaran	Kos Pengeluaran (RM)		Kos Tetap	Kos Berubah	10	100	20	20	100	40
Jumlah keluaran	Kos Pengeluaran (RM)											
	Kos Tetap	Kos Berubah										
10	100	20										
20	100	40										
Output	Maklumat yang berikut menunjukkan kos bagi Firma Maju Jaya. <table><tr><th>Jenis Kos</th><th>RM</th></tr><tr><td>Kos Tetap</td><td>1 350.00</td></tr><tr><td>Kos Berubah</td><td>850.00</td></tr><tr><td>Kos Purata</td><td>2.20</td></tr></table> Berapakah jumlah output Firma Maju Jaya? A 386 unit B 614 unit C 1000 unit D 2200 unit	Jenis Kos	RM	Kos Tetap	1 350.00	Kos Berubah	850.00	Kos Purata	2.20			
Jenis Kos	RM											
Kos Tetap	1 350.00											
Kos Berubah	850.00											
Kos Purata	2.20											
Kos Sut/ Kos Marginal	Jadual menunjukkan kos pengeluaran sebuah firma. <table><tr><th>Jumlah Keluaran (Unit)</th><th>Jumlah Kos (RM)</th></tr><tr><td>75</td><td>1125</td></tr><tr><td>80</td><td>1176</td></tr></table> Berapakah kos sut apabila jumlah keluaran meningkat dari 75 unit ke 80 unit? A RM15.00 B RM14.85 C RM14.70 D RM10.20	Jumlah Keluaran (Unit)	Jumlah Kos (RM)	75	1125	80	1176					
Jumlah Keluaran (Unit)	Jumlah Kos (RM)											
75	1125											
80	1176											

Untung Firma	Maklumat berikut menunjukkan kos pengeluaran sabun dalam masa seminggu oleh Firma Wangi. <table border="1" data-bbox="607 296 1214 434"> <thead> <tr> <th>Butiran</th><th>RM</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Output</td><td>2000 unit</td></tr> <tr> <td>Harga jualan seunit</td><td>RM10</td></tr> <tr> <td>Kos purata</td><td>RM5</td></tr> </tbody> </table> Berapakah untung Firma Wangi? A RM2 500 B RM5 000 C RM10 000 D RM20 000	Butiran	RM	Output	2000 unit	Harga jualan seunit	RM10	Kos purata	RM5
Butiran	RM								
Output	2000 unit								
Harga jualan seunit	RM10								
Kos purata	RM5								
Untung Ekonomi	Maklumat di bawah mengenai perniagaan Puan Najwa. Puan Najwa telah memulakan perniagaan kedai runcit setelah meletak jawatan sebagai pengurus pasar raya. Sebelum ini, beliau menerima gaji sebanyak RM3 000 sebulan. Beliau telah menggunakan simpanan bank sebanyak RM15 000 yang dibayar faedah 4% setahun untuk dijadikan modal perniagaan. Kos-kos bulanan yang terlibat dalam perniagaan ialah kos bahan mentah sebanyak RM3 000, upah buruh sebanyak RM900, dan bil elektrik dan air sebanyak RM1 000 Jika hasil perniagaan bulanan Puan Najwa ialah RM10 000, berapakah untung ekonomi yang diterima oleh beliau? A RM2 050 B RM3 050 C RM4 900 D RM5 100								

NO. KAD PENGENALAN - -

ANGKA GILIRAN

Nama Tingkatan

Sekolah

MODUL PINTAS 2019 TINGKATAN 5

3767/2

EKONOMI

Kertas 2

Ogos/September

2 $\frac{1}{4}$ jam

Dua jam lima belas minit

JANGAN BUKA KERTAS PEPERIKSAAN INI SEHINGGA DIBERITAHU

1. Tulis nombor kad pengenalan, angka giliran, nama, tingkatan dan sekolah anda pada petak yang disediakan.
2. Kertas peperiksaan ini mengandungi dua bahagian: **Bahagian A dan Bahagian B.**
3. Jawab semua soalan dalam **Bahagian A** dan dua soalan daripada **Bahagian B.**
4. Jawapan anda hendaklah ditulis pada ruang yang disediakan dalam kertas peperiksaan ini.
5. Markah yang diperuntukkan bagi setiap soalan atau cerian soalan ditunjukkan dalam kurungan.
6. Jika anda hendak menukar jawapan, batalkan dengan kemas jawapan yang telah dibuat. Kemudian tulis jawapan yang baharu.
7. Anda dibenarkan menggunakan kalkulator saintifik.
8. Semua kertas jawapan anda hendaklah diserahkan kepada pengawas peperiksaan pada akhir peperiksaan.

Untuk Kegunaan Pemeriksa			
Kod Pemeriksa:			
Bahagian	Soalan	Markah Penuh	Markah Diperoleh
A	1	20	
	2	20	
	3	20	
B	4	20	
	5	20	
	6	20	
	7	20	
Jumlah			

Kertas peperiksaan ini mengandungi 20 halaman bercetak.

[60 markah]

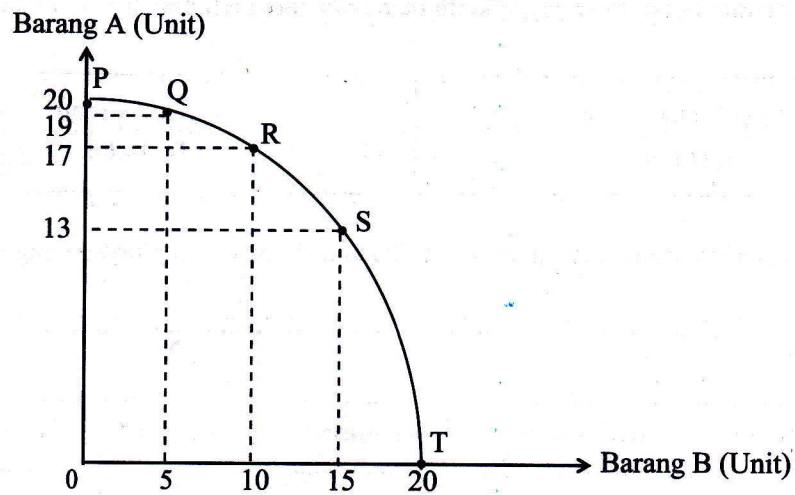
Jawab semua soalan di bahagian ini.

- 1 (a) Jelaskan cara sistem ekonomi kapitalis menyelesaikan masalah bagaimana hendak dikeluarkan dan untuk siapa dikeluarkan.

1. Identifikasi Masalah
 2. Pengumpulan Data
 3. Penyusunan Laporan
 4. Pengujian
 5. Penyimpulan
 6. Pengulangan
 7. Pengulangan
 8. Pengulangan
 9. Pengulangan
 10. Pengulangan
 11. Pengulangan
 12. Pengulangan
 13. Pengulangan
 14. Pengulangan
 15. Pengulangan
 16. Pengulangan
 17. Pengulangan
 18. Pengulangan
 19. Pengulangan
 20. Pengulangan
 21. Pengulangan
 22. Pengulangan
 23. Pengulangan
 24. Pengulangan
 25. Pengulangan
 26. Pengulangan
 27. Pengulangan
 28. Pengulangan
 29. Pengulangan
 30. Pengulangan
 31. Pengulangan
 32. Pengulangan
 33. Pengulangan
 34. Pengulangan
 35. Pengulangan
 36. Pengulangan
 37. Pengulangan
 38. Pengulangan
 39. Pengulangan
 40. Pengulangan
 41. Pengulangan
 42. Pengulangan
 43. Pengulangan
 44. Pengulangan
 45. Pengulangan
 46. Pengulangan
 47. Pengulangan
 48. Pengulangan
 49. Pengulangan
 50. Pengulangan
 51. Pengulangan
 52. Pengulangan
 53. Pengulangan
 54. Pengulangan
 55. Pengulangan
 56. Pengulangan
 57. Pengulangan
 58. Pengulangan
 59. Pengulangan
 60. Pengulangan
 61. Pengulangan
 62. Pengulangan
 63. Pengulangan
 64. Pengulangan
 65. Pengulangan
 66. Pengulangan
 67. Pengulangan
 68. Pengulangan
 69. Pengulangan
 70. Pengulangan
 71. Pengulangan
 72. Pengulangan
 73. Pengulangan
 74. Pengulangan
 75. Pengulangan
 76. Pengulangan
 77. Pengulangan
 78. Pengulangan
 79. Pengulangan
 80. Pengulangan
 81. Pengulangan
 82. Pengulangan
 83. Pengulangan
 84. Pengulangan
 85. Pengulangan
 86. Pengulangan
 87. Pengulangan
 88. Pengulangan
 89. Pengulangan
 90. Pengulangan
 91. Pengulangan
 92. Pengulangan
 93. Pengulangan
 94. Pengulangan
 95. Pengulangan
 96. Pengulangan
 97. Pengulangan
 98. Pengulangan
 99. Pengulangan
 100. Pengulangan

[5 markah]

- (b) Rajah 1 menunjukkan keluk kemungkinan pengeluaran suatu firma.

Rajah 1

- (i) Jika firma menukar kombinasi pengeluaran dari R ke S, jelaskan implikasi pilihan tersebut.

.....

.....

.....

.....

[2 markah]

- (ii) Jelaskan kombinasi pengeluaran pada titik Q.

.....

.....

.....

.....

[2 markah]

- (iii) Beri **dua** andaian untuk menganalisis keluk tersebut.

.....

.....

.....

[2 markah]

- Nasi Lemak Ayam**
RM4.00

Mee Goreng
RM4.00

1

[5 markah]

Jenis Barang	Pekali Keanjalan Harga Permintaan
Barang X	0.7
Barang Y	2.5

Bezakan jenis keanjalan harga permintaan bagi kedua-dua barang tersebut.

[illegible]

[Lihat halaman sebelah

Blank lined paper with horizontal ruling lines.

3767/2 • accumulated 181

- (b) Gambar 1 menunjukkan kemudahan yang disediakan oleh sebuah bank perdagangan.

Maybank
KUALA LUMPUR

27-12345

TARikh DATE 1 8 1 1 1 1
D D M M Y Y

ATAU PEMBAWA / OR BEARER

RM 10,000.00

SAYUR PAY FARIZA BTE YAHAYA
RINGGIT MALAYSIA SEPULUH RIBU RINGGIT SAHAJA

ZULFADLI BIN DAUD

JANGAN TANDATANGAN DI BAWAH GARISAN IN. NO SIGNATURE BELOW THE LINE

Cheque No. Account No.

@00200372011201061811201119112011

Gambar 1

- (i) Kenal pasti jenis akaun yang menyediakan kemudahan tersebut.

[1 markah]

- (ii) Jelaskan jenis akaun di 2(b)(i).

[4 markah]

- Sumber: Kementerian Kewangan, Laporan Ekonomi 2015/2016

[illegible]

3767/2

- (d) Maklumat berikut berkaitan dengan jenis pendapatan individu.

PUTRAJAYA: Pembayaran Bantuan Sara Hidup (BSH) 2019 fasa pertama yang dijangka memanfaatkan sehingga 4.1 juta isi rumah akan dilaksanakan pada 28 Januari mengikut pangkalan data lama dan kaedah lama.

Sumber: *Berita Harian Online*, 26 Disember 2019

- (i) Jelaskan jenis pendapatan tersebut.

.....

.....

.....

.....

.....

[3 markah]

- (ii) Jenis pendapatan di 2(d)(i) perlu diteruskan.
Beri alasan anda.

.....

.....

.....

.....

.....

[3 markah]

- 3 Maklumat berikut menunjukkan perubahan guna tenaga dan pengangguran di Malaysia bagi tempoh 2002 hingga 2012.

Tahun	Bilangan Guna Tenaga (ribu orang)	Bilangan Penganggur (ribu orang)	Kadar Perubahan Penganggur (%)
2002	9 542.6	343.5	19.7
2004	9 979.5	366.6	6.72
2006	10 275.4	353.6	- 3.55
2008	10 659.6	368.5	4.21
2010	11 899.5	404.4	9.74
2012	12 723.2	396.3	- 2.00

Sumber: *Jabatan Perangkaan Malaysia dan Unit Perancang Ekonomi*

Jadual 2

- (a) Berdasarkan maklumat di atas,

- (i) Jelaskan trend kadar perubahan penganggur bagi tempoh tersebut.

.....

.....

.....

.....

[2 markah]

- (ii) Mengapakah trend kadar perubahan penganggur tahun 2002-2006 sedemikian?

.....

.....

.....

.....

.....

[3 markah]

- Kadar pengangguran tinggi
- Pertumbuhan ekonomi yang lembab

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are approximately 20 lines visible. The paper has a slightly textured appearance and some minor discoloration or faint smudges, particularly near the top edge. The overall tone is off-white or light gray.

3767/2

[Lihat halaman sebelah

- (c) Jelaskan kesan positif pelaburan langsung asing terhadap ekonomi.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

[5 markah]

- (d) Terangkan kepentingan perdagangan antarabangsa terhadap sesebuah negara.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

[5 markah]

Bahagian B

[40 markah]

Jawab mana-mana dua soalan daripada bahagian ini.

- 4 Maklumat berikut berkaitan matlamat kerajaan dalam ekonomi.

Peranan kerajaan dalam ekonomi adalah untuk menjaga kebajikan masyarakat dan meningkatkan kemakmuran negara.

- (a) Jelaskan peranan kerajaan sebagai majikan bagi mencapai matlamat tersebut. [5 markah]
- (b) Jelaskan komponen perbelanjaan kerajaan untuk membiayai peranan kerajaan di 4(a). [6 markah]
- (c) Jelaskan kesan peranan kerajaan tersebut terhadap masyarakat. [9 markah]

- 5 Maklumat berikut berkaitan dengan pilihan kerjaya.

Matlamat peribadi ingin menjadi kaya dalam tempoh 30 tahun.

Info A		Info B	
Jawatan	: Pensyarah IPT	Jawatan	: Pembekal makanan pakej perkahwinan
Kelulusan	: Sarjana dalam bidang teknologi pendidikan	Minima	: 500 pax
Gaji	: RM4 800.00 sebulan	Harga	: RM12/pax
Kemudahan	: Pinjaman perumahan dan kenderaan disediakan	Menu	: Nasi briani, ayam masak merah, daging kurma, acar buah, buah dan air sirap

- (a) Berdasarkan info B, bagaimana seseorang boleh berjaya dalam kerjaya tersebut? [5 markah]
- (b) Bagaimana kerjaya di 5(a) boleh membantu pencapaian objektif makro ekonomi negara? [6 markah]
- (c) Jelaskan pilihan kerjaya yang boleh merealisasikan matlamat peribadi tersebut. [9 markah]

- 6 Situasi berikut berkaitan dengan sejenis barang.

SEPANJANG beberapa minggu ini timbul lagi isu kekurangan bekalan minyak masak peket bersubsidi di seluruh negara. Rak-rak minyak masak peket plastik satu kilogram di kebanyakan pasar raya kosong. Yang ada hanyalah minyak masak tanpa subsidi botol lima atau 10 kilogram sahaja.

Sumber: *Utusan Online, 11 Februari 2017*

- (a) Jelaskan hubungan kedua-dua barang tersebut. [4 markah]
- (b) Dengan bantuan rajah yang sesuai jelaskan kesan terhadap pasaran minyak botol akibat situasi tersebut. [7 markah]
- (c) Kerajaan perlu meneruskan pemberian subsidi terhadap barang tersebut. Bincangkan. [9 markah]

- 7 Maklumat berikut berkaitan dengan satu aktiviti ekonomi negara.

KUALA LUMPUR: Pasaran pelancongan domestik semakin mendapat tarikan apabila lebih ramai rakyat Malaysia memilih melancong di dalam negara, manakala negara ini terus menjadi destinasi pelancongan pilihan dalam kalangan pelancong terutamanya dari China dan Singapura.

Sumber: *Ubah suai BH Online, 14 Februari 2019*

- (a) Terangkan **tiga** faktor mempengaruhi corak perbelanjaan rakyat Malaysia terhadap aktiviti ekonomi tersebut. [6 markah]
- (b) Jelaskan kesan aktiviti tersebut terhadap kadar petukaran asing. [5 markah]
- (c) Bagaimana aktiviti ekonomi tersebut mempengaruhi penunjuk ekonomi negara? [9 markah]

KERTAS PEPERIKSAAN TAMAT

Sila lengkapkan borang penilaian bagi Seminar SPM yang telah anda hadiri. Penilaian anda dapat membantu kami memahami tahap keberkesanan program ini dan seterusnya membolehkan kami meningkatkan kualiti perkhidmatan kami di masa hadapan.

Terima kasih!

Please fill up this form for the session that you are attending. Your evaluation will help us improve our service and help us understand the effectiveness of this program.

Thank you!

1. Nombor Telefon

Phone Number

2. Apakah subjek bagi seminar yang sedang anda sertai sekarang?

What is the seminar's subject that you're attending now?

☐ Bahasa Malaysia	☐ Kimia
☐ English	☐ Chemistry
☐ Sejarah	☐ Fizik
☐ Sains	☐ Physics
☐ Science	☐ Matematik Tambahan
☐ Matematik	☐ Additional Maths
☐ Mathematics	☐ Perniagaan
☐ Biologi	☐ Prinsip Perakaunan
☐ Biology	☐ Ekonomi

3. Pernahkah anda menonton mana-mana video BACfreeschool (sebelum ini dikenali sebagai EduNation)?

Have you ever watched any BACFreeschool's (previously known as EduNation) videos?

- ☐ Ya
Yes
- ☐ Tidak
No

4. Nilai kefahaman guru terhadap isi kandungan yang diajar bagi subjek ini.

Rate the teacher's understanding of this particular subject.

Sangat Rendah <i>Very Low</i>	Rendah <i>Low</i>	Sederhana <i>Intermediate</i>	Tinggi <i>High</i>	Sangat Tinggi <i>Very High</i>
☐	☐	☐	☐	☐

5. Nilai cara penyampaian guru bagi subjek ini.

Rate the teacher's delivery of the subject.

Sangat Tidak Menarik <i>Very Uninteresting</i>	Tidak Menarik <i>Not Interesting</i>	Sederhana <i>Intermediate</i>	Menarik <i>Interesting</i>	Sangat Menarik <i>Very Interesting</i>
☐	☐	☐	☐	☐

6. Nilai tahap kepuasan terhadap nota tambahan yang telah diberikan.

Rate your satisfaction level with the notes given.

Sangat Tidak Berpuashati <i>Very Unsatisfied</i>	Tidak Berpuashati <i>Not Satisfied</i>	Sederhana <i>Intermediate</i>	Berpuashati <i>Satisfied</i>	Sangat Berpuashati <i>Very Satisfied</i>
☐	☐	☐	☐	☐

7. Nilai tahap kebergunaan isi kandungan seminar.

Rate the usefulness of the seminar's content to your SPM preparation.

Sangat Tidak Berguna <i>Not Very Useful</i>	Tidak Berguna <i>Not Useful</i>	Sederhana <i>Intermediate</i>	Useful Berguna	Sangat Useful <i>Very Useful</i>
☐	☐	☐	☐	☐

8. Bagi pendapat anda, 3 jam untuk satu sesi seminar adalah...

In your opinion, 3 hours per session is...

- ☐ terlalu pendek.
too short.
- ☐ bersesuaian.
just right.
- ☐ terlalu panjang.
too long.

9. Adakah anda mempunyai sebarang maklum balas/komen bagi meningkatkan prestasi kami?

Do you have any additional comments, questions, or concerns you would like to share?